

Natos försvar i de nordligaste regionerna

Sverige och Finlands medlemskap i Nato innebär att den militära alliansen radikalt förbättrar sin förmåga att försvara de nordligaste regionerna.

De två rika och välförsvarade nordiska ländernas intåg utgör en monumental möjlighet för alliansens intressen i de nordligaste regionerna. Beslutet, som inte har godkänts av de andra 30 medlemsstaternas parlament ännu, är ytterligare ett exempel på de självskadande konsekvenserna av Vladimir Putins massiva invasion av Ukraina den 24 februari – det kom bara några dagar efter att EU beviljade Ukraina status som kandidatland och Nato lovade landet nya vapenleveranser.

Alliansens expansion till att omfatta ytterligare två stora länder runt Östersjön innebär stora förändringar på den militära kartan.

Det ger Nato större möjligheter att agera i området och tillgång till logistikförbindelser som tidigare saknades. När Sverige och Finland var alliansfria var Natos viktigaste väg för att skicka förstärkningar till Finnmarken och Norges nordligaste delar E6 längs den norska kusten. Ryska långräckviddiga vapen eller specialstyrkor kunde, utan större ansträngningar, slå ut E6 och skära av norra Norge för att öppna upp för en snabb rysk offensiv.

Den bristande förmågan att verka i området och Natos beroende av en enskild väg för att skicka förstärkningar till de nordligaste regionerna har länge utgjort en möjlighet för Ryssland att utföra en fait accompli-attack tidigt i en eventuell konflikt med Nato.

En utdragen kamp för att försvara ett område kräver en landbaserad försörjningslinje för att kontinuerligt tillhandahålla utrustning, logistik och förstärkningar eftersom dessa utgör tusentals ton som måste transporteras till området. Luftburna eller lufttransporterade styrkor kan endast delta i stridigheter under en begränsad tid. Slaget om Hostomels flygplats utanför Kiev där ryska luftburna styrkor såg sig besegrade av ett improviserat ukrainskt försvar visar hur kort tid luftburna styrkor kan strida utan landbaserade förstärkningar och förnödenheter.

Det snabbaste sättet att flytta marktrupper från Tyskland, Danmark och Storbritannien till norra Norge är genom Sverige, som har flera vägar upp till landets nordligaste delar. Norge är å andra sidan fullt av fjordar, djupa dalar, bergstrakter och flera broar som kan förstöras och hindra Nato från att flytta trupper. Sverige erbjuder alltså en enklare förbindelse.

Ryska militära strategier behövde tidigare bara fokusera på Nato-styrkor som kunde ta sig till området från väst, längs den norska kusten, när de skapade teoretiska anfallsplaner mot norra Norge. Den södra flanken mot Sverige och Finland "skyddades" av Sverige och Finlands neutralitet. Teorin under det kalla kriget, som hållits för sann fram till nu, var att en eventuell attack mot norra Norge från sovjetisk/rysk sida skulle komma från öst mot väst.

Allt detta har nu förändrats. Natos försvar i de nordligaste regionerna kommer nu kunna dra nytta av alliansens förmåga att snabbt positionera stridsflyg på svenska och finska flygfält i förväg om en konflikt är nära förestående. Kiruna och Gällivare har civila flygplatser, och alla flygplatser kan även användas för

militära ändamål. Det finns även flera flygfält i Finland, till exempel Enontekiös flygplats som nästan ligger på gränsen till norska Finnmarken. Dessa flygfält och resurser förstärker förmågan att upprätthålla luftherravälde i området och betyder att Nato inte behöver förlita sig på ett fåtal norska flygfält som kan göras obrukbara i ett tidigt stadium av kriget.

Utvecklingen av sjömålsrobotar som har en räckvidd på flera hundra kilometer i kombination med en förstärkt förmåga att upprätta baser och verka i norr ger Nato stor kapacitet att förhindra den ryska Norra flottan från att nå Atlanten, i syfte att stoppa amerikanska och kanadensiska styrkor från att förstärka Europa.

Sverige och Finlands medlemskap innebär att alla länder på den skandinaviska halvön är medlemmar, vilket stärker Natos försvar i de nordligaste regionerna genom att möjliggöra alternativa logistiska vägar, tillhandahålla nya områden och resurser samt ge möjligheten att utnyttja fler baser för stridsflyg som i kombination ska avskräcka ryska angrepp. Avskräckning innebär en högre tröskel för att en konflikt bryter ut, för såväl Sverige och Finland som för Nato. Ansökningarna utgör därför utan tvekan ett misslyckande för Vladimir Putin.

Jan Kallberg är en associerad seniorforskare vid det transatlantiska försvars- och säkerhetsprogrammet på CEPA (Center for European Policy Analysis). Han har tidigare arbetat som forskare i Cyber Operations Research Element (CORE) på Army Cyber Institute i West Point. Hans artiklar har bland annat publicerats i Joint Forces Quarterly, Strategic Studies Quarterly, IEEE Security & Privacy och IEEE Access. Du kan följa hans arbete på cyberdefense.com och [@Cyberdefensecom](https://twitter.com/Cyberdefensecom).